

1
Utslag - bot. 3748

Tör var man mycket rädd för rinnande vatten, därför var man alltid noga med när man slog ut vattnet, som man hade tvättat kläder i, (särskilt linne) så att det inte rann ner till någon bäck eller å, man trodde då att man fick sjukdomar på sig, särskilt utslag på kroppen. På samma sätt gjorde man med vattnet som man hade tvättat småbarn i, kom det ut så att det rann ner till något vattendrag, trodde man att barnet kunde bli bortbytt eller på annat sätt sjukt.

Tör att vara riktigt säker på att vattnet inte skulle komma ut och göra någon skada, brukade man lägga eldglöder i först, innan man slog ut det. Som botemedel mot utslag, som man troddes få i vattnet,

skulle man gå ligande efter vatten i
bäcken, när man då kom hem med det
skulle man lägga litet salt i, och sedan
tvätta det sjuka stället med det, sedan
gick man åter ligande ner och kastade
det i bäcken igen. Det händer än i våra
dagar att man gör så mot ett lättare
hudutslag, som man tror ha fått i vatt-
net, man brukar kalla det "varnkla".

Många påstår att det hjälper. I svårare
fall vände man sig till s.k. "klok gumma"
för erhållande av råd. Också mot lyte,
sades det vara bra att tvätta sig i rinnan-
de vatten. Om ^{det var} en som hade lyte efter
en eldsvåda, då tog man försknade
trädbitar vid en eldsvåda och lade dem
i rinnande vatten sedan tvättade man

Bot för
lyte.

den sjuke i det, och slog det sedan till-
baka i bäcken igen. Allt skulle ske ki-
gande. Några offer mot sjukdomar har jag
ej hört talas om. Låsom botemedel mot
bilder och vartor brukade man använda
en fläsksvil, som man först gred på
det man ville ha bort och sedan skulle
man lägga den under en sten, så att man
aldrig såg den mer, när då svilen var
förrottnad skulle det onda också vara
borta. Gick man dit innan den var borta
blev det onda fördubblad.

Medel
mot bül-
der och
vartor

ACC. N:R M. 3748

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vid pagineringen har sid. 4 överhoppats.

6/6-52

J. S.

4

4
Begravning av självmördare.

3748

När någon mördare eller självmördare skulle begravas fick han inte läggas på kyrkogården, utan efter mörkrets inbrott bars han bort till något markskäl, där begravs han. Han fick således ligga i "ingen mans jord." Ej heller någon präst fick vara tillstades när han blev begravnen.

På sådana ställen, sadet det, att det spökade om nättarna, man kunde då få se en mängd små ljus i rra omkring därute.

Påmliga människor brukade höra varsel. Varseln kunde ta sig uttryck på många sätt. T. ex. när man satt och väntade på en, så kunde man helt plöteligt få höra steg närma sig, men där var ingen, så om en stund kunde den komma som man väntade på. På samma sätt, sadet det,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Varsel.

var det, när någon nära anhörig eller vän hade avlidit, så kunde man få höra några slag på dören eller fönsterkanten eller att någon ropade deras namn. Detta skedde strax innan några underrättelser hade kommit om dödsfallet. Man kunde även få höra varsel efter någonting, som man hade uträttat under dagen, särskilt på lördag och söndag kvällen. En gammal gumma berättade en gång att sådant hade hon själv hört. Det var på en gård dit hon hade kommit för att hjälpa till med något arbete. Om lördag kväll voro de sysselsatta med att klippa snis, som de sedan skulle ha att strö på golvet. (Man brukade ju mycket förr i tiden strö snis-kvistar på golvet på lördag kväll, för att få

3748

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

litet helgdagsfint). Men sedan de hade lagt sig och släckt ljuset, hördes samma klippande med saxarna och rasslandet med enriset, inne ifrån det rummet. Alla hörde det och hon påstod att det var sant. En skräddare var där också på samma gång, men han ville inte tro det. Han skulle själv ligga därinne och höra efter, sade han. Nästa lördag kväll passade han på och lade sig i det rummet där de hade klippat enris. När han hade legat en stund, hörde han ett underligt ljud liksom när en släpar något efter sig på golvet och han hörde riktigt hur det klippade och rasslade bland riset. Nu tog rädslan överhand hos honom, han sprang ner och lade sig under soffan. Där låg han tills

7 Skive
Bana
Hytt & Högberg
1933

3748

Beata Nilson
Beata Nilson
1848

en av folket på gården kom med ljus
och såg honom. Han var då alldeles ut-
mattad av rädsla och likblek i ansiktet och
han ville aldrig göra det om mer.

Man trodde också att själen kunde
lämna kroppen och antaga en annan
gestalt. Jag har mest hört talas om att
den förändrades till en hund, som man
såg springande på tre ben, det var benet
höll han alltid upplyftat och igenkändes
på detta. Det var alltid människors själar som
blev sådana hundar, man brukade kalla
dem "varulvar". Men också kvinnornas själ
kunde antaga annan gestalt, dessa kallade
man "maror". Dessa voro dock alltid
osynliga och det var mest sovande per-
soner som pligades av dem. Men även

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

djuren plågades av sådana. När man t. ex. kom ut i stallet på morgonen och såg en häst stå svettig och töddrig, sade man att den ridits av "maran". Maran var då rent full av knutar och det sades, att om någon kunde knyta rypp alla dessa skulle han få se "maran", men ingen kunde lyckas knyta rypp alla.

Ibland när någon låg inför döden och hade lång döds kamp, brukade man gå rypp på baket och vända ett "rypps-kä" om. Han dog då lättare trodde man.

Likasi när någon s. k. klotte gumma eller gubbe låg för döden, brukade man säga att han inte kunde dö förrän man hade skjutit ett skott under sängen.

Man brukade också laga vara på valnet,

Från döds
kamp.

Skåne
Basa
Hyg. o. Skarung
1848-1933

3748

rept. Beta Nelson

Per. morfan Skarung
1848

som man hade tvättat den dode i, när
då begravningsföljet begar sig därifrån, slog
man tvättvattnet efter dem. Detta gjorde
man för att den dode skulle få ro i
graven. |

Om torsdags och söndags-
barn sade man, att de kunde se spöken
och andra övernaturliga ting. Puckelbygg-
gigga, och andra som hade lyte, troddes
vara bortbytingar. | Kordvapen, som man
oskyldigt hade mördat en annan med, si-
lunda till självförsvar, använde man ock-
så som botemedel till vissa sjukdomar
t. ex. ingelska sjukan. Man filade då av
vapnet, så att man fick ett pulver och
sedan fick den sjuke ta in det. Många
prästad att det hjälpte. | När man
gjorde slagrulor brukade man använda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Torsdags-
o. söndags-
barn.

en gren av pil. Detta skulle vara på ett ställe där den förgrenade sig till två. Den skulle vara ungefär 2 dm. lång. Dessa brukade man använda när man skulle gräva en brunn och ha reda på var vattenådern gick fram. Man skulle då hålla med en hand i vardera ändarna, så skulle den andra stå rätt upp, när man då kom på ett ställe där en åder gick fram, böjde den övre ändan sig ner för så kraftigt att man inte kunde hålla den tillbaka. Detta måste vara personer som var känsliga för det.

Om vissa personer sade man att de hade "ondt fod" med sig. Om han t. ex. kom bort på ett ställe där något arbete var för handen, så stannade arbetet av och man

"Ondt fod"

3748

kom ingen vart med det. Färskilt var man
rädd för att få en sådan person med
sig vid slakt, för då kunde man inte
få djuret att dö. Man trodde att orsaken
till ond fod" var, att den personen hade
blivit avvänd med diin i volda år.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12